

นักลงทุนญี่ปุ่นมองอย่างไร...อนาคตเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไทย 2563

อภิยุทธ์ อำนวยกาญจนสิน
กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment หรือ FDI) เป็นธุรกรรมการลงทุนที่ผู้ลงทุนที่มีถิ่นฐานจากต่างประเทศมีต่อธุรกิจที่มีถิ่นฐานในประเทศ¹ ประกอบด้วย เงินลงทุนในทุนเรือนหุ้น (Equity Capital) ซึ่งหมายถึง การลงทุนด้วยการถือหุ้นที่มีสิทธิ์ร่วมในการบริหารกิจการตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป ถือเป็นเครื่องยนต์ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของไทยค่อนข้างมาก โดยในช่วงแรก FDI ในภาคอุตสาหกรรมไทยจะเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ต่อมาจึงลงทุนในอุตสาหกรรมการส่งออก เนื่องจากรัฐบาลไทยมีนโยบายส่งเสริมการส่งออกและให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ส่งออก และ FDI เริ่มเปลี่ยนโครงสร้างจากการผลิตสินค้าสำเร็จรูปมาเป็นการผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์ในประเทศไทยมากขึ้นตามลำดับ โดยการเข้ามาของบริษัทข้ามชาติในรูปแบบ FDI มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแสวงหาฐานการผลิตที่มีความได้เปรียบในด้านต่างๆ รวมถึงภาครัฐได้อำนวยความสะดวกในการลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ทั้งนี้ แหล่งทุนที่สำคัญ อาทิ อาเซียน สหภาพยุโรป จีน ฮองกง สหรัฐอเมริกา รวมถึง ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศที่เข้ามาลงทุนในไทยมากเป็นลำดับต้นๆ มาโดยตลอดในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา

ในช่วงต้นปีและกลางปีของทุกปี องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (เจโทร กรุงเทพฯ) จะทำการเผยแพร่ผลการสำรวจแนวโน้มทางเศรษฐกิจของบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นในประเทศไทย (Survey of Business Circumstances on Japanese Corporations in Thailand) โดยการสำรวจแนวโน้มทางเศรษฐกิจของบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นในประเทศไทยได้จัดทำขึ้นปีละสองครั้ง โดยคณะสำรวจเศรษฐกิจ หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ หรือ Japanese Chamber of Commerce, Bangkok (JCC) ซึ่งเป็นหนึ่งในหอการค้าญี่ปุ่นในต่างประเทศที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ประกอบด้วยสมาชิก 1,772 บริษัท โดยการสำรวจในครั้งนี้เป็นผลการสำรวจแนวโน้มทางเศรษฐกิจของบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นในประเทศไทย ประจำปีหลัง พ.ศ. 2562 มีจำนวนแบบสำรวจที่ส่งให้บริษัทที่เป็นสมาชิกของหอการค้าญี่ปุ่น จำนวน 1,750 บริษัท (ไม่รวมองค์กรต่างๆ ที่

จำนวนบริษัทที่ตอบแบบสำรวจ

ประเภทอุตสาหกรรม		จำนวน
อุตสาหกรรมการผลิต	อาหาร	14
	สิ่งทอ	13
	เคมีภัณฑ์	48
	เหล็ก/โลหะอื่นที่ไม่ใช่เหล็ก	46
	เครื่องจักรทั่วไป	19
	เครื่องจักรไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์	50
	เครื่องจักรที่ใช้ในการขนส่ง	75
	อื่นๆ	42
รวมอุตสาหกรรมการผลิต		307
อุตสาหกรรมอื่นๆ	บริษัทการค้า	100
	ค้าปลีก	9
	การเงิน/ประกันภัย/หลักทรัพย์	26
	ก่อสร้าง/งานวิศวกรรม	33
	การขนส่ง/การสื่อสาร	40
	อื่นๆ	80
รวมอุตสาหกรรมอื่นๆ		288
รวมทั้งสิ้น		595

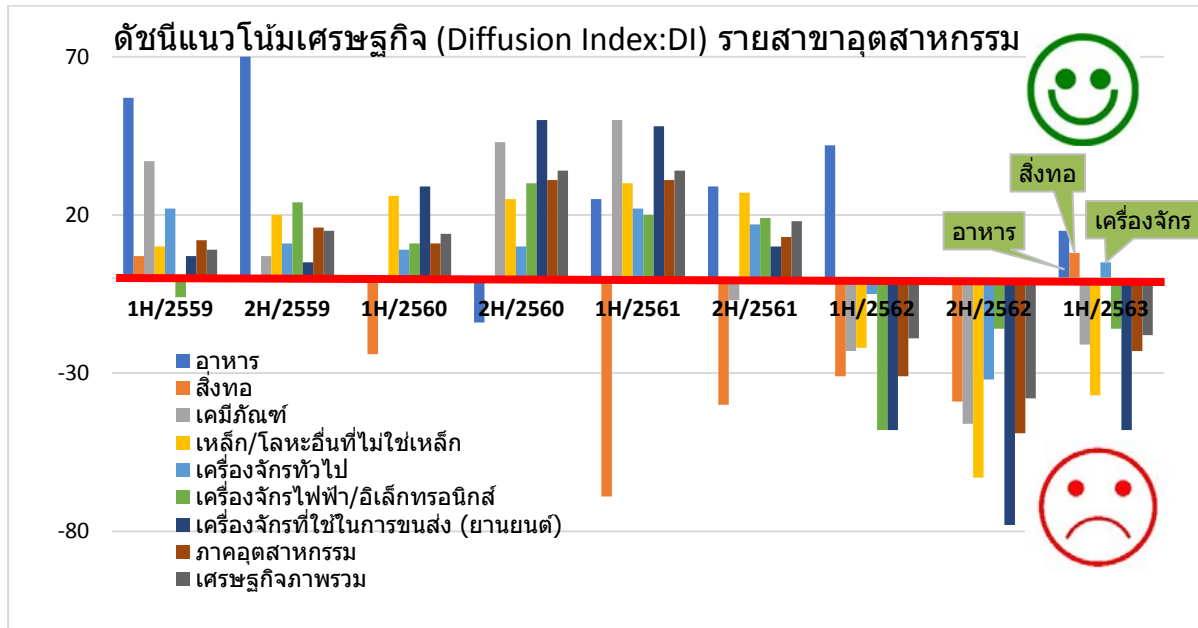
¹ ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

เกี่ยวข้องกับรัฐบาล จำนวน 12 องค์กร) และมีจำนวนบริษัทที่ตอบกลับ 595 บริษัท คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 34.0 โดยครอบคลุมทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ สำหรับภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วยอุตสาหกรรมต่าง ๆ อาทิ อาหาร สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ เหล็ก/โลหะอื่นที่ไม่ใช่เหล็ก เครื่องจักรทั่วไป เครื่องจักรไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรที่ใช้ในการขนส่ง ส่วนภาคบริการ อาทิ บริษัทการค้า การค้าปลีก การเงิน ประกันภัยและหลักทรัพย์ การก่อสร้างและงานวิศวกรรม การขนส่งและการสื่อสาร

การสำรวจของหอการค้าญี่ปุ่นฯ จะใช้ดัชนีการกระจาย (Diffusion Index : DI) เป็นดัชนีที่สะท้อนแนวโน้มเศรษฐกิจ โดย Diffusion Index เป็นการจัดทำดัชนีเชิงคุณภาพรูปแบบหนึ่ง เป็นเครื่องมือที่ปัจจุบันถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการวัดระดับความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจหรือหรือความเชื่อมั่นภาคธุรกิจ โดยมีตัวอย่างได้แก่ ดัชนีคาดการณ์ภาวะธุรกิจ ดัชนีความเชื่อมั่นต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ ในการจัดทำ DI ระยะเวลาในการเปรียบเทียบจะเปลี่ยนไปตลอดเวลา หรือที่เรียกว่า “ฐานเคลื่อน” เพราะการถามคำถาม สถานการณ์เปรียบเทียบกับอดีตหรือแย่งมั่งจะถามเทียบกับเดือนที่ผ่านมาหรือไตรมาสที่ผ่านมา ไม่ได้ถามเทียบกับจุดเดียวกันของเวลาในอดีต เช่น ถามภาวะเศรษฐกิจของเดือนปัจจุบันเทียบกับปีฐาน 2560 เพราะการใช้ระยะเวลาที่เปรียบเทียบนานเกินไปจะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถจำเหตุการณ์ได้ ข้อมูลที่ตอบก็จะขาดความถูกต้อง ข้อดีอีกประการของดัชนีประเภทนี้ก็คือ ทันกาลและมีความรวดเร็ว สามารถให้ข้อมูลแก่นักธุรกิจและผู้ประกอบการได้ทันเวลา อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการจัดทำไม่สูงนักเมื่อเทียบกับดัชนีเชิงปริมาณ และผู้ตอบมักจะให้ความร่วมมือเนื่องจากถามเพียงทิศทางไม่ได้ถามตัวเลขที่แท้จริง ซึ่งผู้ประกอบการบางส่วนอาจมีความกังวลว่า การให้ตัวเลขที่แท้จริงอาจจะส่งผลในเรื่องของภาษีหรือคู่แข่งทางธุรกิจ นอกจากนี้ DI มักจะใช้ประกอบกับข้อมูลเชิงปริมาณอื่นๆ ที่มีความล่าช้ากว่า หรือกรณีที่ไม่มีข้อมูลเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องให้ใช้เลย แต่ยังมีข้อด้อยคือ ในกรณีที่สถานการณ์มีความผันผวนหรือเปลี่ยนแปลงเร็วมาก ดัชนีนี้อาจจะให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนได้

ค่า DI จะเท่ากับ ร้อยละของผู้ที่ตอบว่าสภาพธุรกิจดีขึ้น ลบด้วยร้อยละของผู้ที่ตอบว่าสภาพธุรกิจแย่ลง เมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อนหน้านั้นและปิดเศษให้เป็นจำนวนเต็ม กรณีที่ค่า DI มีค่าเป็นบวก แสดงว่าจำนวนบริษัทที่ระบุว่าสภาพธุรกิจปรับตัวดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อนหน้ามีจำนวนมากกว่า ส่วนในกรณีที่ค่า DI เป็นลบ แสดงว่า บริษัทที่ระบุว่าสภาพธุรกิจปรับตัวแย่ลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อนหน้ามีจำนวนมากกว่า โดยผลการสำรวจในสภาพธุรกิจภาพรวมในประเทศไทย นักลงทุนญี่ปุ่นมองว่าแนวโน้มในระยะต่อไปในปี 2563 จะปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นจากครึ่งปีหลังปี 2562 แม้ค่าดัชนี DI ยังคงอยู่ในแดนลบอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2562 แต่ในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2563 ค่าดัชนี DI มีแนวโน้มติดลบน้อยลง โดยในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2563 ดัชนี DI มีค่า -18 จากช่วงครึ่งหลังปี 2562 ที่ดัชนี DI มีค่า -38 โดยผู้ประกอบการยังคงมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับภาวะความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกและการแข็งค่าของเงินบาท นอกจากนี้ การสำรวจครั้งนี้เกิดขึ้นก่อนการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ หรือ "โควิด-ไนน์ทีน" (Covid-19) ทำให้ยังไม่มีการใช้ข้อมูลดังกล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งในการคาดการณ์แนวโน้ม

ดัชนี DI ในช่วงครึ่งปีแรก พ.ศ. 2563 อย่างไรก็ตาม เจโทรระบุว่า สถานการณ์ไวรัสจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างแน่นอน ทั้งในแง่ลบอย่างจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงและการส่งออกที่อาจจะได้รับผลกระทบ ส่วนในแง่บวกอาจทำให้เกิดการอ่อนค่าของเงินบาท แต่ทั้งนี้สถานการณ์ดังกล่าวยังคงไม่แน่นอน ผลกระทบทางเศรษฐกิจจึงจะขึ้นอยู่กับความรุนแรงและระยะเวลาของการแพร่ระบาด

หมายเหตุ : กรณีที่ DI มีค่าเป็นบวก แสดงว่า จำนวนบริษัทที่ระบุว่าสภาพธุรกิจปรับตัวดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อนหน้ามีจำนวนมากกว่า กรณีที่ DI มีค่าเป็นลบ แสดงว่า จำนวนบริษัทที่ระบุว่าสภาพธุรกิจปรับตัวแย่ลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อนหน้ามีจำนวนมากกว่า

เมื่อพิจารณาภาคอุตสาหกรรมในภาพรวม ดัชนี DI เป็นไปในทิศทางเดียวกับภาพรวมของเศรษฐกิจในประเทศ กล่าวคือ นักลงทุนญี่ปุ่นมองว่าแนวโน้มในระยะต่อไปในปี พ.ศ. 2563 ภาคอุตสาหกรรมจะปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นจากครึ่งปีหลังปี พ.ศ. 2562 แม้ค่าดัชนี DI ยังคงอยู่ในแดนลบอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2562 แต่ในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2563 ค่าดัชนี DI มีแนวโน้มติดลบน้อยลง โดยในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2563 ดัชนี DI ภาคอุตสาหกรรมมีค่า -23 จากช่วงครึ่งหลังปี พ.ศ. 2562 ที่ดัชนี DI มีค่า -49 และเมื่อพิจารณาลึกลงไปในแต่ละสาขาอุตสาหกรรม จะพบว่า ในปี พ.ศ. 2563 ภาพที่นักลงทุนญี่ปุ่นมองเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยค่า DI ในหลายอุตสาหกรรมแม้จะยังคงติดลบแต่ติดลบน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมี 3 อุตสาหกรรมที่ค่า DI กลับมาเป็นบวก ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมเครื่องจักรทั่วไป สะท้อนความเชื่อมั่นที่ชัดเจนของนักลงทุนญี่ปุ่นใน 3 อุตสาหกรรมดังกล่าวที่มีต่อเศรษฐกิจไทย สำหรับในธุรกิจอื่นๆ ที่ไม่ใช่อุตสาหกรรมการผลิตนั้น นักลงทุนญี่ปุ่นมองว่าในปี พ.ศ. 2563 จะปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นจากครึ่งปีหลังปี พ.ศ. 2562 เช่นกัน ยกเว้นในธุรกิจค้าปลีกที่นักลงทุนญี่ปุ่นเห็นว่า แนวโน้มยังไม่สู้ดีนักโดยค่า DI ในธุรกิจค้าปลีกกลับติดลบ โดยมีค่า -11 จากเดิมที่มีค่าเป็น 0 ในช่วงครึ่งปีหลังของปี พ.ศ. 2562

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจ อาทิ การสำรวจเกี่ยวกับการลงทุนด้านโรงงานและเครื่องจักรในอุตสาหกรรมการผลิต มูลค่าการลงทุนที่วางแผนไว้สำหรับรอบปี พ.ศ. 2563 ที่คาดว่าจะลดลงร้อยละ 10.7 เมื่อเปรียบเทียบกับรอบปี พ.ศ. 2562 (บริษัทที่ตอบแบบสำรวจมีจำนวน 299 บริษัท) อย่างไรก็ตาม มีบริษัทที่คาดว่าจะ “ลงทุนเพิ่ม” คิดเป็นร้อยละ 20 โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนเปลี่ยนเครื่องจักรใหม่ทดแทนเครื่องเดิม รองลงมาเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องจักร การลงทุนใหม่ และการขยายกำลังเครื่องจักร ตามลำดับ ในมิติของการส่งออก บริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นในประเทศไทยร้อยละ 73 มองว่าปี พ.ศ. 2563 การส่งออกจะไม่แย่ไปกว่าปี พ.ศ. 2562 โดยตลาดส่งออกจากประเทศไทยที่มีศักยภาพในอนาคตในสายตาผู้ประกอบการญี่ปุ่น 5 อันดับแรก ได้แก่ เวียดนาม อินเดีย อินโดนีเซีย เมียนมา และญี่ปุ่น ในส่วนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ใช้ในการวางแผนธุรกิจในปีแรก พ.ศ. 2563 อยู่ที่ 30.5-31.0 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งแข็งค่ากว่าเมื่อเทียบกับการสำรวจครั้งก่อนหน้าที่บริษัทส่วนใหญ่ระบุว่า ใช้อัตราแลกเปลี่ยน 32.5-33.0 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประกอบการส่วนหนึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ใช้ในการวางแผนธุรกิจบ้างแล้ว ทั้งนี้ ค่าเงินบาทในเดือนมกราคม 2563 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 30.44 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ อ่อนค่าลงจากค่าเฉลี่ยในเดือนธันวาคม 2562 ซึ่งอยู่ที่ 30.22 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ

ตลาดส่งออกจากไทยที่บริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นในประเทศไทยมองว่ามีศักยภาพในอนาคต 10 อันดับแรก

หน่วย: จำนวนบริษัท, ตัวเลขใน () คือสัดส่วนของบริษัทที่ตอบแบบสำรวจ (%)

อันดับในครั้งก่อนหน้า	อันดับในครั้งก่อน	อันดับในครั้งใหม่	อุตสาหกรรมการผลิต									อุตสาหกรรมอื่นๆ					รวมทั้งสิ้น
			อาหาร	สิ่งทอ	เคมีภัณฑ์	เหล็ก/โลหะขั้นพื้นฐาน	เครื่องจักรทั่วไป	เครื่องจักรไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์	เครื่องจักรที่ใช้ในเกษตร	อื่นๆ	รวมอุตสาหกรรมผลิต	บริษัทยา	ค้าปลีก	ก่อสร้าง/งานวิศวกรรม	อื่นๆ	รวมอุตสาหกรรมอื่นๆ	
1	1	เวียดนาม	5 (38)	7 (54)	20 (49)	14 (45)	9 (56)	13 (30)	20 (32)	23 (58)	111 (43)	45 (52)	3 (60)	2 (40)	9 (64)	59 (53)	170 (46)
2	2	อินเดีย	4 (31)	7 (54)	16 (39)	9 (29)	5 (31)	10 (23)	23 (37)	12 (30)	86 (33)	30 (34)	0 (0)	2 (40)	2 (14)	34 (31)	120 (32)
3	3	อินโดนีเซีย	4 (31)	2 (15)	10 (24)	13 (42)	7 (44)	7 (16)	23 (37)	13 (33)	79 (31)	25 (29)	0 (0)	0 (0)	2 (14)	27 (24)	106 (29)
4	4	เมียนมา	3 (23)	0 (0)	13 (32)	11 (35)	3 (19)	9 (21)	11 (18)	5 (13)	55 (21)	24 (28)	2 (40)	5 (100)	4 (29)	35 (32)	90 (24)
5	7	ญี่ปุ่น	1 (8)	2 (15)	6 (15)	2 (6)	2 (13)	16 (37)	9 (15)	6 (15)	44 (17)	20 (23)	0 (0)	0 (0)	3 (21)	23 (21)	67 (18)
7	6	ฟิลิปปินส์	0 (0)	1 (8)	3 (7)	5 (16)	3 (19)	5 (12)	13 (21)	9 (23)	39 (15)	9 (10)	1 (20)	1 (20)	1 (7)	12 (11)	51 (14)
7	10	มาเลเซีย	1 (8)	0 (0)	7 (17)	4 (13)	3 (19)	4 (9)	6 (10)	7 (18)	32 (12)	12 (14)	1 (20)	0 (0)	3 (21)	16 (14)	48 (13)
10	9	สหรัฐอเมริกา	2 (15)	2 (15)	4 (10)	4 (13)	2 (13)	12 (28)	6 (10)	4 (10)	36 (14)	8 (9)	0 (0)	0 (0)	3 (21)	11 (10)	47 (13)
6	8	จีน	4 (31)	1 (8)	5 (12)	1 (3)	0 (0)	11 (26)	5 (8)	9 (23)	36 (14)	6 (7)	0 (0)	0 (0)	1 (7)	7 (6)	43 (12)
9	5	กัมพูชา	4 (31)	0 (0)	5 (12)	5 (16)	0 (0)	5 (12)	4 (6)	2 (5)	25 (10)	12 (14)	1 (20)	1 (20)	3 (21)	17 (15)	42 (11)

การสำรวจในครั้งนี้ บริษัทญี่ปุ่นในไทยยังได้แสดงความกังวลในหลายด้านต่อการดำเนินธุรกิจ โดยประเด็นปัญหาที่ยังคงมีความกังวล 5 อันดับแรก ได้แก่ การแข่งขันกับบริษัทอื่นที่รุนแรง ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรที่เพิ่มสูงขึ้น อุปสงค์ภายในประเทศของไทยที่ซบเซา ความเปลี่ยนแปลงด้านความต้องการสินค้า

และความต้องการของผู้ใช้ และการขาดแคลนวิศวกร ส่วนปัจจัยเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในอันดับที่ 6 ซึ่งจากข้อกังวลต่างๆ ส่งผลให้บริษัทญี่ปุ่นในไทยส่วนใหญ่เรียกร้องให้รัฐบาลไทยออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่างๆ ซึ่งเป็นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลไทยที่มีบริษัทเลือกตอบมากที่สุด รองลงมาคือ อยากให้ภาครัฐพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล พัฒนาปรับปรุงระบบและการบังคับใช้ระบบศุลกากรและพิธีการศุลกากร รักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงยกระดับการศึกษาและองค์การการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษาและการสนับสนุนการจัดการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะภายนอกบริษัท นอกจากนี้ มุมมองต่อนโยบายเพื่อการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศไทย อาทิ นโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) นั้น มีบริษัทผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 129 บริษัท (23%) ระบุว่า สนใจที่จะลงทุนในพื้นที่ EEC และมีจำนวน 219 บริษัท (38%) ระบุว่า ไม่สนใจ อีกส่วนหนึ่งจำนวน 222 บริษัท (39%) ระบุว่า ยังไม่มีการตัดสินใจใดๆ ทั้งนี้ ความสนใจของบริษัทญี่ปุ่นในไทยที่มีต่อการลงทุนภายในพื้นที่ EEC ที่ยังไม่ชัดเจน เนื่องจากบริษัทญี่ปุ่นต้องการให้มีการปรับปรุงนโยบาย EEC ในหลายด้าน อาทิ เรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษี ซึ่งเป็นประเด็นที่มีบริษัทเลือกตอบมากที่สุด หรือการเพิ่มความรวดเร็วในกระบวนการนำเข้า/ส่งออก และการผ่อนปรนกฎระเบียบต่างๆ

ในประเด็นสุดท้ายเรื่องสงครามการค้าสหรัฐฯ-จีน นักลงทุนญี่ปุ่นยังคงมีความกังวลในส่วนของ การเจรจาของทั้งสองฝ่าย สะท้อนได้จากสัดส่วนของบริษัทที่ระบุว่าได้รับหรือคาดหวัง “ผลกระทบเชิงบวก” คิดเป็น 11% ส่วนบริษัทที่ระบุว่าได้รับหรือคาดหวัง “ผลกระทบเชิงลบ” มีอยู่ 56% อย่างไรก็ตาม มีจำนวน 21% ที่ระบุว่า “ไม่มีผลกระทบ” และ 12% ระบุว่า “ไม่แน่ใจ” ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจครั้งก่อน (ช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2562) พบว่าจำนวนบริษัทที่ตอบว่า ได้รับหรือคาดหวัง “ผลกระทบเชิงบวก” นั้น ลดลง แต่จำนวนบริษัทที่ระบุว่าได้รับหรือคาดหวัง “ผลกระทบเชิงลบ” นั้นเพิ่มขึ้น

กล่าวโดยสรุป นักลงทุนญี่ปุ่นที่ประกอบกิจการในประเทศไทยมองว่า เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไทยในปี พ.ศ. 2563 จะปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นจากครึ่งปีหลังปี พ.ศ. 2562 โดยเฉพาะผู้ประกอบการใน 3 อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมเครื่องจักรทั่วไป ที่มีความเชื่อมั่นที่ชัดเจนต่อเศรษฐกิจไทย โดยนักลงทุนญี่ปุ่นมองว่าปี พ.ศ. 2563 การส่งออกจะไม่แย่ไปกว่าปี พ.ศ. 2562 โดยตลาดส่งออกจากประเทศไทยที่มีศักยภาพในอนาคตในสายตาผู้ประกอบการญี่ปุ่น 5 อันดับแรก ได้แก่ เวียดนาม อินเดีย อินโดนีเซีย เมียนมา และญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม การสำรวจครั้งนี้เกิดขึ้นก่อนการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ทำให้ยังไม่มีการใช้ข้อมูลดังกล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งในการคาดการณ์แนวโน้มดัชนี DI ในช่วงครึ่งปีแรก พ.ศ. 2563 นอกจากนี้ บริษัทญี่ปุ่นในไทยยังได้แสดงความกังวลในหลายด้านในการดำเนินธุรกิจ โดยประเด็นปัญหาที่ยังคงมีความกังวลตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ส่งผลให้บริษัทญี่ปุ่นในไทยส่วนใหญ่เรียกร้องให้รัฐบาลไทยออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่างๆ รวมถึงต้องการให้มีการปรับปรุงนโยบาย EEC ในหลายด้าน อาทิ เรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษี ซึ่งในปัจจุบันภาครัฐก็ได้มีการปรับปรุง

มาตรการส่งเสริมการลงทุนใน EEC ให้ดึงดูดมากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มประเภทกิจการเป้าหมายให้ครอบคลุมกว้างขึ้น และด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลมีการกำหนดเกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม ซึ่งมาตรการนี้ให้มีผลบังคับใช้สำหรับคำขอรับการส่งเสริมที่ยื่นตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2563 จนถึงสิ้นปี 2564 ยกเว้นโครงการที่จะตั้งในเขตส่งเสริมเพื่อกิจการพิเศษ 4 แห่ง (เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EECI) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd) เมืองการบินภาคตะวันออก (EECa) และ เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อ กิจการพิเศษการแพทย์ครบ วงจร (EECmd)) สามารถยื่น ขอรับส่งเสริมการลงทุนตาม มาตรการนี้ได้โดยไม่กำหนด ระยะเวลาสิ้นสุดในการยื่นคำขอ ทั้งหมดนี้เพื่อให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นและตัดสินใจ ลงทุน/ขยายการลงทุนใน ประเทศไทยในอนาคตต่อไป

สรุปสิทธิและประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมตามมาตรการ ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ EEC

กิจการเป้าหมาย (ตั้งโครงการในจังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ ระยอง)	เงื่อนไขในการได้รับสิทธิฯ ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม		
	เกณฑ์การพัฒนา บุคลากร (ด้าน วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี)	เกณฑ์ที่ตั้ง	
		EECI*, EECa, EECd, EECmd	นิคม อุตสาหกรรม หรือ เขตอุตสาหกรรม
A1, A2 (สิทธิพื้นฐาน ยกเว้น CIT 8 ปี)	+ ลดหย่อน CIT ร้อยละ 50 เป็นเวลา 3 ปี	+ ลดหย่อน CIT ร้อยละ 50 เป็นเวลา 2 ปี	-
A3 (สิทธิพื้นฐาน ยกเว้น CIT 5 ปี)	+ ลดหย่อน CIT ร้อยละ 50 เป็นเวลา 3 ปี	+ ลดหย่อน CIT ร้อยละ 50 เป็นเวลา 2 ปี	+ ยกเว้น CIT 1 ปี
หมวด 8 และกิจการ สนับสนุนหมวด 8 (สิทธิพื้นฐาน ยกเว้น CIT 10 ปี)	+ ยกเว้น CIT 2 ปี	+ ยกเว้น CIT 1 ปี	+ ยกเว้น CIT 1 ปี

หมายเหตุ CIT คือ ภาษีเงินได้นิติบุคคล

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

แหล่งที่มาของข้อมูล

- https://www.jetro.go.jp/ext_images/thailand/thai/pdf/jccaut19tha.pdf
- https://www.boei.go.th/index.php?page=press_releases_detail&topic_id=124497